

Iran

Perski epos

Siedem Prac (Haft Khan) Rostama w Szahname

„*Szahname*” („Księga królewska”) to wielki perski epos napisany przez poetę Abu’l-Qasima Ferdousiego około roku 1000 n.e. *Szahname* nie zawiera żadnych słów arabskich. Jednym z najświetniejszych epizodów jest opowieść o Siedmiu Pracach Rostama (*Haft Khan-e Rostam*), legendarnego bohatera mitologii irańskiej.

W tej historii król Kaj Kawus zostaje pojmany i oślepiony przez demona-króla *Div-e-Sepid* w krainie Mazandaran (dzisiejsza prowincja na północy Iranu). Aby uratować króla i przywrócić sprawiedliwość, Rostam wyrusza w niebezpieczną podróż ze swoim wiernym koniem Rakhsh. Rostam musi stawić czoła i pokonać siedem trudnych prób, zwanych „Khanami”.

Każda praca symbolizuje walkę i wytrwałość. Ferdousi przedstawia Siedem Prac jako zarówno przygodę, jak i alegorię ludzkiej walki.

Siedem Prac (Haft Khan) Rostama:

Opowieść ze Szahname Ferdousiego z symbolami i lekcjami

Dawno temu, w starożytnym Iranie, kiedy świat zagrażały ciemność i niebezpieczeństwo, żył potężny bohater imieniem Rostam. Znany ze swojej niezwykłej siły, odwagi i głębokiej lojalności, służył królowi Kaj Kawusowi i ludowi Iranu. Pewnego dnia nadeszły złe wieści: król i jego armia zostali pojmani przez potwornego Białego Demona (Div-e-Sepid) w dalekiej krainie Mazandaran. Co gorsza, król i jego lud zostali oślepieni czarną magią. Strach ogarnął kraj, lecz odwaga Rostama nie zgasła.

Zdeterminowany, by uratować króla i ojczyznę, Rostam dosiadł swojego wiernego konia Rakhsha i wyruszył w niebezpieczną podróż. Ta epicka przygoda, znana jako Siedem Prac, miała wystawić na próbę jego siłę, wiarę, cierpliwość i mądrość — i stać się symbolem wiecznej walki dobra ze złem.

Pierwsza Praca: Lew (Symbol: Odwaga i lojalność)

Rostam jechał niestrudzenie, pokonując w jeden dzień tyle, co inni w dwa. W nocy, zmęczony, spał pod gwiazdami, a jego koń Rakhsh pasł się w pobliżu. Nagle zaatakował dziki lew. Gdy Rostam jeszcze spał, Rakhsh odważnie walczył i pokonał lwa. Rostam obudził się, zobaczył to i objął Rakhsha mówiąc: „Nie jesteś tylko moim koniem, jesteś moim prawdziwym obrońcą.”

Lekcja: Prawdziwa odwaga często pochodzi od lojalnych przyjaciół, którzy stoją przy nas w trudnych chwilach.

Druga Praca: Pragnienie i pustynia (Symbol: Wytrzymałość i wiara)

Następnie Rostam i Rakhsh musieli przejść przez gorącą, suchą pustynię. Słońce paliło, a wody nie było nigdzie. Oboje osłabli i zwątpili. Rostam szczerze modlił się o pomoc. Nagle pojawiła się łagodna owca, która poprowadziła ich do ukrytego źródła.

Lekcja: Dzięki cierpliwości i wierze nawet najtrudniejsze chwile mogą przynieść nadzieję i ulgę.

Trzecia Praca: Smok (Symbol: Czujność i ostrożność)

Tej nocy w pobliżu ukrywał się groźny smok. Rakhsh dwukrotnie obudził Rostama, ale ten nic nie zauważył. Przy trzecim ostrzeżeniu Rostam w końcu dostrzegł smoka i stoczył z nim zaciekłą walkę, pokonując bestię.

Lekcja: Zawsze bądź czujny na ukryte niebezpieczeństwa i ufaj mądrym przyjaciołom, którzy pomagają dostrzec to, co możesz przeoczyć.

Czwarta Praca: Czarodziejka (Symbol: Mądrość i uczciwość)

Kontynuując podróż, Rostam znalazł piękny ogród i życzliwą kobietę, która zaoferowała mu jedzenie i picie. Gdy odmówił modlitwy przed posiłkiem, kobieta ukazała swoje prawdziwe oblicze – była złowrogą czarodziejką. Dzięki mądrości i wierze Rostam złamał jej zakęcie i pokonał ją.

Lekcja: Mądrość i silne wartości chronią nas przed pokusami i podstępami.

Piąta Praca: Dzikie demon (Symbol: Siła przeciw złu)

Następnie Rostam stanął przed dzikim demonem blokującym drogę. Walczył odważnie, wykazując wielką siłę i determinację, aż w końcu pokonał potwora.

Lekcja: Pokonanie zła wymaga siły i determinacji.

Posąg Rostama i Rakhsha

Siedem Prac (Haft Khan) Rostama (Mansour Vafaei)

Szósta Praca: Wódz demonów Arzhang (Symbol: Przywództwo i inspiracja)

W twierdzy Mazandaran Rostam zmierzył się z Arzhangiem, przywódcą demonów. Ich walka była zacięta, ale odwaga i siła Rostama przyniosły mu zwycięstwo i wzbudziły strach wśród demonów.

Lekcja: Prawdziwy bohater inspiruje innych, a odwaga może odmienić przebieg każdej bitwy.

Siódma Praca: Biały Demon (Symbol: Triumf dobra, mądrości i wytrwałości)

Na koniec Rostam stanął do najtrudniejszej walki z potężnym Białym Demonom (Div-e-Sepid). Walka wydawała się niemożliwa, ale Rostam się nie poddał. Wykorzystał całą swoją siłę, mądrość i odwagę, by pokonać demona. Następnie użył jego magicznej krwi, aby uleczyć króla i jego żołnierzy, przywracając im wzrok.

Lekcja: Dobroć, mądrość i wytrwałość mogą pokonać nawet najsilniejsze zło.

Rostam powrócił do domu jako coś więcej niż wojownik, stał się legendarnym bohaterem. Jego historia pozostaje ponadczasowym przykładem odwagi, mądrości, wiary i znaczenia lojalnych przyjaciół, pokazując, że nawet najtrudniejsze wyzwania można pokonać.

Pytania:

1. Dlaczego Rakhsh jest ważny w tej opowieści?
2. Czego uczy nas walka z czarodziejką?
3. Co symbolizują poszczególne postaci spotkane w podróży?
4. Która z prób uczy nas, by zawsze zwracać uwagę na ukryte niebezpieczeństwa?
5. Jaką lekcję daje nam druga próba o podróży Rostama przez pustynię?
6. Zapoznaj się z perskim przysłowiem inspirowanym tą opowieścią: „przejsć siedem prac”. Dziś Irańczycy mówią: „przeszedłem siedem prac”, gdy przeszli wiele prób i pokonali wiele trudności, by osiągnąć swój cel. Na przykład: „Naprawdę przeszedłem siedem prób, żeby zdobyć ten dyplom!”. Oznacza to, że musiałem zmierzyć się z wieloma trudnościami i problemami, by w końcu odnieść sukces. Czy znasz podobne powiedzenia lub przysłowia mówiące o byciu wytrwałym?

Odpowiedzi:

1. Rakhsh to nie tylko koń; symbolizuje lojalność i przyjaźń, wielokrotnie ratując Rostamowi życie.
2. Pokazuje znaczenie mądrości i pozostawania wiernym swoim przekonaniom, nawet w obliczu pokus.
3. Każda z postaci wystawia na próbę i ujawnia różne siły i symbole: odwagę, cierpliwość, czujność, mądrość i wytrwałość.
4. Trzecia próba — „Smok”.
5. Aby mieć wiarę i wytrwałość w trudnych chwilach.
6. Na przykład; „Bez pracy nie ma kołaczy” – oznacza, że osiągnięcie czegoś wymaga wysiłku i wytrwałości lub „Nie od razu Kraków zbudowano” – wielkie rzeczy wymagają czasu i cierpliwości.

Wykreślanka:

Rostam

Bohater

Wiara

Mądrość

Szahname

Odwaga

Smok

Praca

Demon

Siła

S	U	H	T	Q	H	D	E	M	O	N
Z	U	P	R	A	C	A	S	T	R	M
A	W	O	D	W	A	G	A	A	O	Ą
H	L	D	A	P	Ł	E	L	K	S	D
N	I	M	A	A	I	W	S	E	T	R
A	I	U	Z	A	S	Q	K	A	A	O
M	Y	C	H	H	J	U	A	R	M	Ś
E	H	O	W	I	A	R	A	S	I	Ć
F	B	O	H	A	T	E	R	R	L	E
S	I	Ł	A	A	D	U	A	K	K	J
H	J	T	Ó	S	M	O	K	N	M	L

